

«ЗАТВЕРДЖЕНО»
Декан факультету
педагогіки і психології
(назва факультету)
Т.О. Олефіренко

_____ (підпис)

«____» _____ 20__ р.

РОБОЧА ПРОГРАМА
нормативної навчальної дисципліни
«Методика навчання освітніх галузей «Соціальна»,
«Здоров'язбережувальна»

(назва дисципліни)

освітнього рівня бакалавр

(бакалавр/магістр)

галузі знань 01 Освіта/Педагогіка

(шифр і назва галузі знань)

спеціальності 013 Початкова освіта

(код і назва спеціальності)

освітньо-професійні програми: 1. Початкова освіта та практична психологія
2. Початкова освіта та іноземна мова
3. Початкова освіта та дошкільна освіта

Шифр за навчальним планом ПП. 2.04

Робоча програма розроблена на підставі типової навчальної програми з освітньої галузі «Методика навчання освітніх галузей «Соціальна» та «Здоров'язбережувальна» затвердженої на засіданні Вченої ради НПУ імені М. П. Драгоманова «__» _____ 20__ року, протокол №__.

Розробники програми: Себало Людмила Ігорівна – кандидат педагогічних наук, доцент кафедри педагогіки та методики початкового навчання факультету педагогіки і психології Національного педагогічного університету імені М.П. Драгоманова.

Затверджено на засіданні кафедри педагогіки та методики початкового навчання

«30» серпня 2021 року, протокол № 1.

Завідувач кафедри

_____ (підпис)

проф. Матвієнко О.В.
(прізвище, ініціали)

1. Опис навчальної дисципліни

Загальні характеристики дисципліни	Навчальне навантаження з дисципліни		Методи навчання і форми контролю
Галузь знань 01 Освіта	Кількість кредитів -2		Методи навчання: - Словесні - Наочні - Практичні
Спеціальність 013 Початкова освіта	Загальна кількість годин - 60		
	<i>Денна</i>	<i>Заочна</i>	
Освітній рівень Бакалавр	Лекції:		Для дистанційного навчання: https://meet.google.com/wbh-oyey-kyg
	16	4	
Нормативна	Практичні заняття:		
	16	2	
	Лабораторні заняття:		
Рік вивчення дисципліни за навчальним планом – III	-	-	Форми поточного контролю: модульні контрольні роботи
	Індивідуальна робота:		
Семестр V	-	-	
	Самостійна робота:		
Тижневе навантаження (год.) - аудиторне: 2 - самостійна робота: 1	28	26	Форма підсумкового контролю: д.ф.н. ПМК, з.ф.н.- залік
	Співвідношення аудиторних годин і годин СРС:		
Мова навчання – українська	1/0,88	1/4,3	

Предметом вивчення дисципліни є сучасні технології формування здоров'язбережувальних компетентностей та валеологічних понять, уявлень в початковій школі.

Міждисциплінарні зв'язки: навчальна дисципліна «Методика навчання освітніх галузей «Соціальна та здоров'язбережувальна» враховує попередню підготовку студентів із навчальних курсів: «Вікова фізіологія і анатомія», «Дидактика», «Теорія та методика виховання», методика навчання інтегрованого курсу «Я досліджую світ».

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою викладання навчальної дисципліни є ознайомлення студентів з цілями Державного стандарту початкової освіти щодо соціальної, здоров'язбережувальної галузі та формування в них вмінь і навичок, що сприятимуть досягненню учнями очікуваних результатів навчання, визначених означеною галуззю.

Завданням вивчення навчальної дисципліни є оволодіння студентами знаннями, що будуть сприяти:

- формуванню комплексу вмінь і навичок щодо застосування здоров'язбережувальних практик в освітньому процесі початкової школи в контексті НУШ;
- умінню обирати основні положення, що визначають зміст, організаційні форми та методи освітнього процесу відповідно до загальних цілей фізкультурної освітньої галузі;
- розвитку вмінь моделювати систему діяльності учнів, що сприятиме формуванню в них здоров'язбережувальної компетентності;
- вихованню в молодших школярів активної позиції щодо зміцнення і збереження власного здоров'я, виконання життєво необхідних рухових дій.

Курс «Методика навчання освітньої галузі «Соціальна та здоров'язбережувальна» спрямований на формування у студентів таких професійних *компетентностей*:

1. Загальні компетентності

1.1. Світоглядна. Здатність навчатися й оволодівати сучасними знаннями, зокрема, інноваційними методичними підходами, необхідності опанування системою знань про закономірності оздоровчого навчання і виховання учнів початкової школи; чинним нормативним забезпеченням початкової освіти тощо. Усвідомлення сутності та вивчення технологій, програм, методів здоров'язбережувальних освітніх технологій та важливості їх реалізації в освітньому процесі початкової школи як вимога НУШ.

1.2. Громадянська. Здатність активно, відповідально та ефективно реалізовувати громадянські права й обов'язки з метою розвитку демократичного суспільства, застосовувати методи й технології захисту власних інтересів, прав і свобод своїх та інших громадян, зокрема учнів початкової школи. Уміння діяти з соціальною відповідальністю та громадянською свідомістю, поважати Батьківщину, її символіку, традиції, мову.

1.3. Комунікативна. Здатність спілкуватися державною мовою на офіційно-діловому рівні; володіти навичками нормативного літературного мовлення. Вміння взаємодіяти у підсистемах «учитель-учень-батьки». Формування комунікативної компетентності майбутнього вчителя. Обмін та презентація власних методичних доробок щодо впровадження здоров'язберезувальних технологій в освітній процес початкової школи.

1.4. Інформаційно-аналітична. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу, систематизації й узагальнення інформації щодо застосування здоров'язберезувальних технологій та з метою поліпшення процесу впровадження здоров'язберезувальних освітніх технологій в освітній процес початкової школи.

1.5. Науково-дослідницька. Здатність до самостійної та пошукової професійної діяльності, пов'язаної з впровадженням та інтеграцією здоров'язберезувальних технологій в освітній процес початкової школи.

1.6. Самоосвітня. Здатність до самоосвітньої діяльності, самоорганізації та саморозвитку. Самореалізація через розкриття особистісного творчого педагогічного потенціалу.

1.7. Здоров'язберезувальна. Здатність застосовувати знання, вміння, цінності і досвід практичної діяльності з питань щодо збереження і зміцнення здоров'я (фізичного, психічного, соціального та духовного) як власного, так і оточуючих. Готовність до створення здоров'язберезувальної діяльності в освітньому середовищі початкової школи та створення відповідних умов для учнів початкової школи учнів.

2. Фахові компетентності

2.1. Організаційна. Здатність до планування, організації, рефлексії та коригування діяльності учнів на уроках в початковій школі, моделювання та розвитку умінь і навичок молодших школярів зі здоров'язбереження.

2.2. Психолого-педагогічна. Здатність майбутнього вчителя вирішувати стандартні та проблемні професійні завдання, що виникають в освітній практиці початкової школи, на основі сформованих знань про теоретичні засади побудови освітнього процесу. Здатність враховувати індивідуальні та вікові особливості молодших школярів з метою правильного вибору відповідної здоров'язбережувальної освітньої технології.

2.3. Методична. Здатність ефективно діяти, розв'язуючи стандартні та проблемні методичні задачі під час навчання учнів освітніх галузей визначених Державним стандартом початкової загальної освіти. Застосування на практиці професійних умінь і навичок для впровадження здоров'язбережувальних освітніх технологій.

2.4. Здоров'язбережувальна. Здатність раціонально ставитись до власного здоров'я і дбати та берегти фізичне, психічне і соціальне здоров'я учнів, створювати сприятливе здоров'язбережувальне освітнє середовище.

2.5. Творча. Готовність упроваджувати сучасні здоров'язбережувальні освітні технології у освітній процес початкової школи, змінювати види діяльності та створювати власне навчально-методичне забезпечення курсу «Методика навчання освітньої галузі «Соціальна та здоров'язбережувальна».

Вивчення курсу передбачає формування у студентів **знань** про:

- типи, прийоми та методи здоров'язбережувальних освітніх технологій;
- загальну характеристику шкільних факторів ризику, що впливають на стан здоров'я дітей;
- загальнометодичні та специфічні принципи оздоровчої педагогіки;
- організацію діяльності вчителя щодо збереження фізичного, психічного, соціального та духовного здоров'я учнів;

- особливості процесу навчання молодших школярів в умовах здоров'язбережувальної педагогіки;
- організацію та методику проведення сучасного уроку фізичної культури за вимогами НУШ;
- організацію та методику проведення фізкультурно-оздоровчих заходів у режимі навчального дня молодшого школяра;
- організацію та особливості здійснення оздоровчого навчання та виховання учнів на ГПД.

На основі цих знань у студентів мають бути сформовані **вміння**:

- впроваджувати в освітній процес початкової школи прийоми та методи здоров'язбережувальних практик;
- протидіяти шкільним факторам ризику, що впливають на стан здоров'я молодших школярів;
- здійснювати процес навчання учнів в умовах здоров'язбережувальної педагогіки;
- здійснювати педагогічну діагностику сформованості в школярів здоров'язбережувальної компетентності;
- організовувати та проводити сучасний здоров'язбережувальний урок за вимогами НУШ;
- організовувати та проводити фізкультурно-оздоровчі заходи в режимі навчального дня молодшого школяра;
- створювати освітнє здоров'язбережувальне середовище та налагоджувати освітній процес для учнів на ГПД.

Програмні результати навчання:

- знання із психології, педагогіки та фахових методик навчання, достатні для успішної діяльності в традиційних сферах застосування;
- здатність продемонструвати вміння застосовувати сучасні здоров'язбережувальні практики в освітньому процесі початкової школи;
- уміння робити презентації (усно/письмово), виконувати дослідницькі, експериментальні проекти;
- здатність аналізувати навчально-методичні комплекти для початкової школи, оцінювати їхнє змістово-технологічне наповнення відповідно до вимог здоров'язбережувальної педагогіки;
- здатність проектувати сучасні уроки з інтегрованої галузі «Соціальна і здоров'язбережувальна» для початкової школи, визначати їхнє навчально - методичне забезпечення, застосовувати сучасні ІКТ;
- уміння здійснювати пошук і огляд інформації у спеціальних наукових джерелах, використовуючи різноманітні ресурси: періодичні видання, бази даних, веб-сайти, портали тощо;
- здатність опрацьовувати інформаційні джерела для ознайомлення з здоров'язбережувальними практиками та методикою їхнього упровадження в початковій школі; враховувати перспективний досвід учителів початкової школи для подальшого його творчого використання;
- здатність працювати як самостійно, так і в команді, демонструючи якості лідерства, вміння ефективно спілкуватися й досягати очікуваних результатів.

3. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль № 1

Особливості вивчення змісту соціальної та здоров'язбережної освітніх галузей Державного стандарту початкової освіти

Лекція 1.1. Вступ. Мета і завдання соціальної та здоров'язбережувальної освітньої галузі відповідно Державного стандарту початкової освіти

Ключові поняття: Державний стандарт початкової освіти, соціальна та здоров'язбережувальна освітня галузь, молодший школяр.

План

1. Вступ. Поняття та компетенції відповідно Державного стандарту початкової освіти.
2. Основні положення, що визначають зміст, мету та завдання соціальної та здоров'язбережувальної освітньої галузі.
3. Форми та методи навчального процесу відповідно до реалізації змісту та сутності соціальної та здоров'язбережувальної галузі та їх інтеграції.

Основна література: 4; 6;

Додаткова література: 1; 5.

Лекція 1.2. Валеологічні основи процесу навчання в Новій українській школі

Ключові поняття: валеологія як наука, освітній процес, біологічний ритм, працездатність, фактори, що впливають на працездатність. Втома, ознаки втоми.

План

1. Валеологія як наука. Валеологічні основи процесу навчання в Новій українській школі
2. Біологічний ритм, працездатність, фактори, що впливають на працездатність.
3. Втома, ознаки та шляхи подолання втоми.

Основна література: 3; 10; 11;

Додаткова література: 1.

Лекція 1.3. Змістові лінії здоров'язберезувальної та соціальної галузі. Нормативні документи.

Ключові поняття: особисте здоров'я, ризики та турбота про власне здоров'я, здоровий спосіб життя, підприємливість та етична поведінка, молодший школяр.

План

1. Змістові лінії здоров'язберезувальної та соціальної галузі.
2. Особисте здоров'я. Турбота про власне здоров'я і безпеку
3. Поняття здорового способу життя та його складових.
4. Значення підприємливості та етичної поведінки для поліпшення здоров'я, безпеки та добробуту.

Основна література: 2; 7; 10;

Додаткова література: 1.

Лекція 1.4. Організації діяльності вчителя щодо освітнього процесу в початковій школі.

Ключові поняття: освітній процес, закономірності оздоровчого навчання і виховання, учні початкової школи.

План

1. Гігієнічні вимоги до організації освітнього процесу в початковій школі.

2. Поняття про хвилинки здоров'я спрямованих на зміцнення здоров'я. Їх характеристика.

3. Характеристика ігор для використання в освітньому процесі початкової школи.

4. Здоров'язбережувальні підходи до процесу навчання і виховання в ГПД.

Основна література: 3; 11;

Додаткова література: 1.

4. Структура навчальної дисципліни Змістовий модуль № 1

Особливості вивчення змісту соціальної та здоров'язбережувальної галузі Державного стандарту початкової освіти

№ п/п	Назва теми	Кількість годин						
		Разом	Аудиторних	Лекцій	Практичних	Самостійна робота	Підсумковий контроль	Семестровий контроль
1	Вступ. Мета і завдання соціальної та здоров'язбережувальної освітньої галузі	6	2	2		4		
2	Валеологічні основи процесу навчання в новій українській школі	8	4	2	2	4		
3	Змістові лінії здоров'язбережувальної та соціальної галузі. Нормативні документи.	7	3	2	1	4		
4	Організації діяльності вчителя щодо освітнього процесу в початковій школі.	8	4	2	2	4		
	Модульна контрольна робота №1						1	
Разом за змістовий модуль № 1		30	13	8	5	16	1	

Змістовий модуль №2
Система здоров'язбережувальної діяльності початкової школи в
контексті НУШ

№ п / п	Назва теми	Кількість годин						
		Разом	Аудиторних	Лекцій	Практичних	Самостійна робота	Підсумковий контроль	Семестровий контроль
1.	Загальна характеристика шкільних факторів ризику, що впливають на здоров'я дітей	8	4	2	2	4		
2.	Особливості уявлень про фізичне, психічне та соціальне здоров'я учнів та їх збереження	6	3	2	1	3		
3.	Здоров'язберігаючі педагогічні технології в початковій школі	9	6	2	4	3		
4.	Сучасні підходи до створення здоров'язбережувального освітнього середовища в початковій школі	6	4	2	4	2		
	Підсумковий контроль – з.ф.н. – залік; д.ф.н. - ПМК	1					1	
Разом за змістовий модуль № 2		30	17	8	11	12	1	
Всього		60	10	10	16	38	2	

5. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1.	Біологічний ритм, працездатність, фактори, що впливають на працездатність. Втома, ознаки та шляхи подолання втоми.	1
2.	Характеристика нормативних документів та змістової лінії здоров'язбережувальної та соціальної галузі.	2
3.	Методика проведення хвилинок здоров'я.	2
4.	Методичні вимоги до вивчення змістової лінії «Турбота про стан здоров'я та безпеку»	1
5.	Організація діяльності вчителя щодо збереження фізичного, психічного та соціального здоров'я учнів	1
6.	Характеристика заходів щодо здоров'язбереження молодших школярів в ГПД.	2
7.	Здоров'язберігаючі педагогічні технології в початковій школі	2
8.	Сучасні підходи до створення здоров'язбережувального освітнього середовища в початковій школі	3
9.	Позакласна робота з формування здоров'язбережувальної компетентності молодшого школяра	2
	Разом за навчальним планом	16

6. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кільк. годин	Кіл-ть балів
1	Методичні вимоги до формування в молодших школярів основ знань зі здоров'язбереження та соціальних комунікацій	2	10
2	Методичні вимоги до вивчення змістової лінії “Безпека”	2	10
3	Методичні вимоги до вивчення змістової лінії “Здоров'я”	2	10
4	Методичні вимоги до вивчення змістової лінії «Добробут»	2	10
5	Методика проведення ігор-енерджайзерів для формування соціальної компетентності школярів	2	10
6	Розробка плану-конспекту інтегрованого уроку з теми «Здорова поведінка та корисні звички, їх вплив на збереження здоров'я» (клас та інтеграція з конкретним предметом на вибір)	2	10
7	Розробка та презентація позакласного заходу з теми «Здоров'я» (клас на вибір студента)	2	10

7. Методи навчання

I. Методи організації та здійснення навчально-пізнавальної діяльності

1) За джерелом інформації:

• *Словесні*: лекція (традиційна, проблемна, лекція-прес-конференція) із застосуванням комп'ютерних інформаційних технологій (PowerPoint – Презентація), семінари, пояснення, розповідь, бесіда.

• *Наочні*: спостереження, ілюстрація, демонстрація.

• *Практичні*: вправи.

2) За логікою передачі і сприймання навчальної інформації:

індуктивні, дедуктивні, аналітичні, синтетичні.

3) За ступенем самостійності мислення: репродуктивні, пошукові, дослідницькі.

4) За ступенем керування навчальною діяльністю: під керівництвом викладача; самостійна робота студентів: з книгою; виконання індивідуальних навчальних проектів.

II. Методи стимулювання інтересу до навчання і мотивації навчально-пізнавальної діяльності:

1) Методи стимулювання інтересу до навчання: навчальні дискусії; створення ситуації пізнавальної новизни; створення ситуацій зацікавленості (метод цікавих аналогій тощо), методи критичного мислення.

8. Методи контролю

У процесі оцінювання навчальних досягнень студентів застосовуються такі методи:

Методи усного контролю: індивідуальне опитування, фронтальне опитування, співбесіда, презентація.

Методи письмового контролю: модульне письмове тестування; підсумкове письмове тестування, завдання з самостійної роботи, ПМК.

Методи самоконтролю: уміння самостійно оцінювати свої знання, самоаналіз.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Рейтингов а	Оцінка за шкалою	Значення оцінки
A	90-100 балів	Відмінно – відмінний рівень знань (умінь) в межах обов'язкового матеріалу з можливими, незначними недоліками
B	80-89 балів	Дуже добре – достатньо високий рівень знань (умінь) в межах обов'язкового матеріалу без суттєвих (грубих) помилок
C	70-79 балів	Добре – в цілому добрий рівень знань (умінь) з незначною кількістю помилок
D	65-69 балів	Задовільно – посередній рівень знань (умінь) із значною кількістю недоліків, достатній для подальшого навчання або професійної діяльності
E	60-64 балів	Достатньо – мінімально можливий допустимий рівень знань (умінь)
F	35-59 балів	Незадовільно з можливістю повторного складання – незадовільний рівень знань, з можливістю повторного перескладання за умови належного самостійного доопрацювання
FX	1-34 балів	Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням курсу – досить низький рівень знань (умінь), що вимагає повторного вивчення дисципліни

9. Методичне забезпечення курсу

опорні конспекти лекцій;

навчальні посібники;

робоча навчальна програма;

контрольні завдання для тематичного (модульного) оцінювання навчальних досягнень студентів;

засоби підсумкового контролю (комплект друкованих завдань для модульного контролю).

10. Рекомендована література

Основна:

1. Ващенко О.М. Організація і методика здоров'язбережувальної діяльності молодших школярів. Перший цикл навчання: 1-2 класи: Навч.-метод. посіб. / Уклад. О.М. Ващенко, Л.В. Романенко, К.А. Романенко; за заг. ред. О.М. Докукіної. – К.: Літера, 2017. – 128 с.
2. Ващенко О.М. Організація і методика здоров'язбережувальної діяльності молодших школярів. Другий цикл навчання: 3-4 класи: Навч.-метод. посіб. / Уклад. О.М. Ващенко, Л.В. Романенко, К.А. Романенко; за заг. ред. О.М. Докукіної. – К.: Літера, 2017. – 80 с.
3. Ващенко О. Години здоров'я в початковій школі / О. Ващенко. – К.: Шк. світ, 2007. – 128 с.
4. Державний стандарт початкової загальної освіти. – Режим доступу: <https://nus.org.ua/news/uryad-opublikuvav-novyj-derzhstandart-pochatkovoyi-osvity-dokument/>
5. Сучасні здоров'язбережувальні технології : монографія / за загальною редакцією проф. Ю. Д. Бойчука. – Харків : Оригінал, 2018. – 724 с.
6. Типові освітні програми для закладів загальної середньої освіти: 1- 2 класи. – К.: «Освіта-Центр», 2018. – 240 с.
7. Типові освітні програми для закладів загальної середньої освіти: 3- 4 класи. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v1273729-19#Text>
8. Хвилинки здоров'я щодня. 1-2 класи. / упоряд. В.П. Порошук – Х.: Вид. група «Основа», 2018. – 222 [2]с. – (Серія «Нова українська школа»).
9. Хвилинки здоров'я щодня. 1-2 класи. / упоряд. В.П. Порошук – Х.: Вид. група «Основа», 2019. – 176 [2]с. – (Серія «Нова українська школа»).
10. Нова українська школа: порадник для вчителя / Під заг. ред. Бібик Н. М. — К.: ТОВ «Видавничий дім «Плеяди», 2017. — 206 с.

<https://vseosvita.ua/library/valeologicni-osnovi-procesu-navcanna-u-pocatkovij-skoli-opisati-perebig-procesiv-skilnoi-adaptacii-ta-dezadaptacii-molodsih-skolariv-24986.html>

Додаткова:

1. Ващенко О.М. Фізкультурно-оздоровчі заходи в режимі навчального дня молодшого школяра: Навч. метод. посібник / О.М. Ващенко, В.М. Єрмолова, Л.І. Іванова та ін. – Кам'янець-Подільський: Абетка, 2003. – 192 с.

2. Ващенко О. Оздоровча робота на ГПД: методичний poradnik / О. Ващенко, С. Свириденко // Початкова освіта. – 2008. – № 8. – С. 3-11.

3. Іванова Л.І. Фізичне виховання учнів з відхиленнями у стані здоров'я: метод. посіб. / Л.І. Іванова. – К.: Літера ЛТД, 2012. – 320 с.

4. Мазуренко Л. Формування навичок здорового способу життя у молодших школярів в позаурочний час. / Л. Мазуренко. – К.: Шкільний світ, 2008. – 112 с.

5. Навчаємо граючись: метод. посібник для вчителів фізичної культури загальноосвітніх навчальних закладів / В.М. Єрмолова, Л.І. Іванова, В.В. Деревянко. – К.: Літера ЛТД, 2012. – 208 с.